

Бекітемін:

Мектеп директоры

Далиярова К. И.

**2021-2022 оқу жылындағы қосымша білім беру педагогы
дәстүрлі ан клясының мұғалімі Қуандық Бақытгүлдің
жұмыс жоспары.**

Мәртөк 2021ж

Дәстүрлі ән класы бойынша

1-2-3-4-5-6-7 класс оқушыларының репертуарлары

Жыр – терме, халық әні, композиторлардың әндері.

Түсінік хат

Қазақ халқымыздың ән – термелерін, күйлерін осы күнге дейін мұра етіп қалдырған асыл қазынасын келешек ұрпаққа жеткізу біздің міндетіміз. Қазақ елі ежелден өнерді қадірлеп, қастерлеп бйіккен ұстаған. Сол ата-бабамыздан қалған мұраны ән, күй болсын шығармаларды бұзбай, өзгертпей, әсемдеп, көркемдеп жеткізу ұрпақ тәрбиесіндегі үлкен жетістік болмақ.

Дәстүрлі әншілік өнер өзінің айтылу және айтылу құрылымдылық ерекшеліктеріне байланысты түрлі мектептерге бөліне басталды:

1. Қазақстанның орталық және солтүстік өңіріне тән әншілік мектеп;
2. Оңтүстік және Жетісу өңіріндегі әншілік мектеп;
3. Батыс өңірлердегі әншілік мектеп;
4. Шығыс өңірлердегі әншілік мектеп;
5. Сыр бойындағы әншілік-термешілік мектеп.

ХІХ ғасырдың екінші жартысында дәстүрлі ән өнеріне зор үлес қосқан әнші-композиторлар қатарында Біржан салды, Мұхитты, Ақан серінін, Жауу Мұсаны, Абайды, Үкілі Ыбырайды, Әсетті, Естайды, Ғазизді, Шәкерімді, Мәлиді, Нартайды, Майраны т.б. ұрпақтан-ұрпаққа асқақ әншілік эстафетасын жеткізушілер музыкалық мазмұнды түсіндіріп, оны мазмұндық жағынан байыта түскен өнер шеберлердің қосқан үлестерін ерекше атап кетуге болады.

Дәстүрлі халық әндерінің ел арасынан жинап, нотаға түсіріп, жүйеленуіне және оларды құрапайым халық арасында насихаттануына А.В.Затаевич, Б.Г.Ерзакович, А.К.Жұбаұунов, А.Темірбекова және т.б. музыка зерттеуші ғалымдар, этнографтар зор үлестерін қосты.

Халық әндерінің елге кең тарап, ұрпақтар ұрпаққа жетіп отыруында әнші-композиторлармен бірге жекелеген әнші орындаушылардың да еңбегі аз емес. Тамырын үзбеген дәстүрлі әніміз бүгінгі күнге Манарбек Ержанов, Құрманбек Жандарбеков, Кенен Әзірбаев, Әміре Қашаубаев, Ғарифолла Құрманғалиев, Жүсіпбек Елебеков, Иса Байзақов, Дәнеш Рақышев, сияқты аса дарынды әншілер арқылы жетті.

Кіріспе

2022-2023 жаңа оқу жылына 1, 2, 3, 5, 6, 7- класс оқушыларын қабылдау, кластан класқа көшіру.

1 – 1, 2 – 3, оқушы қалып, 1 класқа 1 оқушы қабылдау керек. Ұстаздың шәкіртке берілетін халықтық ән айту дәстүрі арқылы ән үйренудің жүйеленген үрдісі қалыптасты. Өнерлі ортада өскен жас талапкер ұстаз жанында айлап-жылдап жүріп, шеберлігімен бірге, оның білім-танымын, тәжірибесі мен орындау тәсілін үйренетін болды. Елге есімі тарап, түрлі айтыс-тартысқа қатысып үлгірген өнерпаз әнші осылайшау... жеке өнер жолын айқындады. Сондықтан ұдомбыраны сауаттылықпен ойнап көзін ашқан бала, дәстүрлі әннің тәрбиесін түсі. Үнген оқушы әлде қайда еңбеккерлікке, адамгершілікке, ұжымдылыққа, кішіпейілділікке, эстетикалық тағамы жоғары болып өседі. Теніздің түбінде жатқан інжу-маржандай бай өнерімізді келешек ұрпақтың бойларына сіңіріп, тәрбиелеу, олардың дүниетанымын қалыптастыру - әр қазақ отбасының және кез келген музыка маманның міндеті екендігін ұмытпағанымыз жөн.

Осы енді өзімнің жұмысыма тоқталатып, айта кетсем халық әндерін, композиторлардың, терме, желдірме т.б әндерін шәкірттеріме үйретіп, үнемі қолданамын. Мысалы Ісынып оқушыларына қолды қойылғанан кейін, оқушыларға өте жақын келетін халық әндерімен композиторлар әндерін үйретемін, әндері тақтап сазды, жүрдек қалыптағы, орташа жылдамдықтарда айтылады. Мыс: халық әндері «Дайыдау», «Қоғалай», «Желбір жеккен», «Әдемі қыз», термелерден «Не жаман», композиторлар әндерінен: Ғ. Құрманғалиев «Кел құрбым», Жауа Мұса «Ақ сиса» т.б. әндер беріледі.

2 сынып оқушыларында халық әндерімен композиторлардың және термелер беріледі. Олардың шығармалары 1 сыныпқа қарағанда күрделілеу келеді.

3 – 4 сыныптарға желдіртіп айтылатын термелер, төменгі сағаларда өте биік дауыста айтылатын әндер, шалқымалы, созылып айтылатын кен үнді, мелодиялық жағынан әуені бірде шағын, ал бірде көтеріңкі, күрделі түрде дамыған әндер беріледі. Мысалы: Ғ. Құрманғалиев «Әнші дауысы», «Желдірме», «Сүйген жар», «Оралым», «Сәулем-ай». Халық әндерінен «Ақ ерке», «Шымыр» т.б. әндерді оқушылардың деңгейіне қарап беремін.

5 - 6 сыныптарға бағдарлама бойынша күрделі шығармалар тандалып, үйретіледі. Ақан сері «Балқалиша», Мұхит «Айнакөз», «Ардақ», «Зәуреш», «Жан телім», «Дүни-ау», «Боз бала», «Жас өмір» т.б.

Осы бағдар арқылы өз шәкірттерімді дәстүрлі ән өнерінің тәрбиелік мәнін үйретіп қана қоймай, көптеген байқауларға қатыстырып, қазактықтың ұлттық ән өнерін жас ұрпаққа дәріптеуге, үйретуге ұстаздық жолда жалықпаймын. Ол менің міндетім деп білемін.

2021-2022 оқу жылына тағдамасы.

Дәстүрлі ән класында жылдың басында 4 оқушы білім алды. Жылдың басында жеке іс қағаздар толтырылып шығармалары жазылды. Шығармалардың ішінен тандалып, әр класқа жазылды, жыл бойы үйретілді. Дарынды бағалармен жұмыс жасау арқылы оқушыларды облыстық, республикалық, халықаралық байқауларға қатыстырып,

Олар: 2021-2022 оқу жылының жетістіктері:

- 2021 ж . Облыстық «Әнші дауысы» - Желгілік ән ансамблі Бас жүлде
- 2020ж Халықаралық «Алаш стар» халықаралық байқауында *Алхыс хат*
- 2020ж Республикалық «Жарық жылдыз» Республикалық байқауында *Алхыс хат*
- 2021ж «ЖасSTAR» республикалық байқауында *Алхыс хат*
- 2021ж Облыстық «Ғасырда қайта тумас -Ғарифолла» байқауда *Алхыс хат*
- 2021ж Облыстық «Әнші дауысы» - *Алхыс хат*
- 2021ж «Үздік педагог» портфолио аудандық байқауда Бас жүлде

«Жарық жылдыз» -2022	Республикалық	Бисенбаева Айнұр	II	Қуандық Б.
«ALASH STAR» өнер сайысы-2022	Республикалық	Тұрсынбаева Әсел	II	Қуандық Б
«Әнші дауысы» - 2022	Облыстық	Тұрсынбаева Жаня	III	Қуандық Б.
«Әнші дауысы» - 2022	Облыстық	Бисембаева Айнұр	II	Қуандық Б.
«Жас жылдыз - 2022»	Облыстық	Тұрсынбаева Әсел	III	Қуандық Б.

№	Оқушылармен жұмыс	Мерзімі
1	<p>Жаңа оқу жылына оқушылар қабылдау</p> <p>1 класты қабылдау кешіне оқушыларды қатыстыру</p> <p>Оқушыларды техникалық, академиялық сынақтарға дайындау</p> <p>Жаңа жыл мерекесіне қатыстыру</p> <p>8 наурыз аналар мерекелік шараға оқушыларды қатыстыру</p> <p>22 –наурыз мерекелік концертте оқушыларға ұлттық дәстүрді көрсетіп, ұлттық тағамдар дайындау.</p> <p>Оқушылардың ата-аналарын жеке сабақтарға шақыру</p> <p>Оқушылардың ішінен дарынды оқушылар таңдалып байқауларға шығармаларын дайындау.</p> <p>1-9 мамыр мерекелік шараларға қатыстыру</p> <p>1 маусым бағаларды қорғау күні мерекелік концерттерге оқушыларды қатынастыру</p>	<p>Тамыз</p> <p>Қыркүйек</p> <p>Қазан</p> <p>Қараша</p> <p>Желтоқсан</p> <p>Ақпан</p> <p>Наурыз</p> <p>мамыр</p>

№	Ата –аналармен жұмыс
1	1 сыныпқа қабылдаған оқушылардың ата-аналарын шақыртып жеке іс қағаздарын толтыру
2	2 Сабаққа нем қурайлы қарайтын оқушылардың ата-аналары үнемі шақыртылып, ескертіледі.
3	<p>Ата –аналар жиналысын өткізу</p> <p>Күн тәртібі:</p> <p>1.Ата-ана комитеті</p> <p>2. Тоқсан қорытындысы</p> <p>3.Баяндама</p> <p>4.Концерттік бағдарлама</p>
4	4 Ата-аналарға алдағы уақытта болатын байқауларға бағаларын қатыстыру жөнінде шағын жиналыстар өткізіп тұру.
5	5 Жалпы мектепшілік ата-аналар жиналысы
6	6 Ата-аналармен үнемі байланысты үзбей хабарлар болу
7	7 8 наурыз мектепшілік, аудандық мерекелік шараға ата-аналарды шақыру
8	8 1-9 мамыр концерттік бағдарламаларға ата-аналарды шақыру

Оқу әдістемелік жұмыс	
№	
1	Ашық сабақ «Оқушыға ән үйретудің негізгі жүйелері»

Мамандық деңгейді көтеру	
№	
1	Мектепшілік, аудандық, облыстық шараларға үнемі қатысу
2	Жыл бойы болатын аудандық, облыстық, республикалық, халықаралық байқауларға дайындықтар жүргізу
3	Батыс әндеріне үлкен мән беру
4	Республикалық, облыстық, аудандық семинарларға қатысу
5	Дәстүрлі ән класының ансамблінің аша отырып, тереңдетіп оқу.
6	Білімді шәкірт дайындап, алға қойған мақсаттарға ұмытылып, қол жеткізу

№	Дарынды бағалармен жұмыс Оқушылардың тізімі:	Мерзімі
1	Бисенбаева Айнұр	Үнемі
2	Тұрсынбаева Әсел	Үнемі

Алдағы жылдарға жоспар	
№	
1	Дарынды оқушылар дайындап, дәстүрлі ән класының сапасын арттыру
2	Оқушыларды халықаралық, республикалық облыстық, аудандық, мектепшілік мерекелік шараларға қатыстыру
3	Дәстүрлі ән класын насихаттау барысында кештер өткізу
4	Мамандық деңгейді жетілдіру, толықтыру курстарына жиі бару
5	Ақтөбе қаласындағы музыка мектептеріне және колледжілермен қарым қатынас жасау
6	Өзімінін санатымды көтеру мақсатында алға қойған талаптарды орындап, санатымды жоғарлату.

Туындаган кынддыктардын шешу жолдары

№	
I ток	<p>Окушыларды I класка кабылдаудагы кынддыктар. Билгты оку жылгына музыкалык сауаты бар, аншлік табиги дауысы бар окушылар тандалып кабылданады.</p> <p>Окушыны тандаганда жасына, музыкалык кабілетіне көңіл бөлу.</p> <p>Окушыларды техникалык, академиялык концерттерге дайындау барысында көбірек сахына мәдениетіне, аншлік кабілетін аша білу, өзін еркін ұстауға дағдыландыру.</p>
II ток	<p>Окушылардын шығармаларын дұрыс тандап, орындау шеберліктеріне мән беру.</p>
III ток	<p>Окушылардын төлем акылдарын бақылап тұру. Ата-аналарды жеке сабақтарға шақыру.</p>
IV ток	<p>Академиялык концертке дайындау.</p> <p>Мектепті бітіретін түлектердің шығармаларын тандап, дайындыгын қадағалау.</p>